

Xarim Aresté: «L'únic que realment sana és la veritat; d'això va l'art, de dir veritat»

L'artista de Flix presenta el disc "Ses Entranyes", amb referències al paisatge, a la Ribera d'Ebre i a l'instint humà, animal i universal que forma part d'un mateix cosmos

Xarim Aresté en una foto promocional del seu darrer disc 'Ses Entranyes' | Glòria Castellví (Cedida)

Han passat tres anys des que **Xarim Aresté** (Flix, 1983) va publicar el seu darrer disc, però la seua creativitat desbordant l'ha mantingut inspirat durant tot aquest temps i no ha parat de compondre i publicar cançons, a més a més, d'explorar el món de la literatura i la pintura. Ara, però, torna amb el que és el cinquè disc d'estudi de la seva carrera en solitari, **Ses entranyes** (RGB; 2022), amb el que Xarim Aresté posa l'instint i els budells per davant de tot i s'envolta d'una banda exquisita a qui confia tot el seu art.

L'artista flixanco presenta 11 cançons gravades en directe i sense assajar amb constants referències a la natura i al paisatge de la Ribera d'Ebre que l'ha vist néixer, un paisatge proper que alhora esdevé universal per als sentits i els instints humans, animals i naturals com part d'un mateix cosmos.

- A la cançó 'Ses entranyes' recomana plantar una llavor on hi haja més llum. És el seu disc més introspectiu? Que hi veu un poeta-músic com vosté quan mira a l'interior dels altres?

- Em veig a mi. Encara que no ens agrada en el que veiem, només ens podem veure a nosaltres mateixos. Res escapa aquest filtre. Ens hem d'enfocar cap endins per mirar més enllà del nostre nas. Suposo que la cançó convida al creixement. Les plantes s'expandeixen igual cap a la llum amb les branques, que cap a la foscor amb les arrels. I nosaltres som una planta. Som un sistema vegetatiu mòbil. Però sovint ens fa por ser nosaltres mateixos i és impossible brillar sense despullar-nos i acceptar alhora les nostres tenebres. És difícil enllumenar. Perquè fer-ho implica un fort compromís amb un mateix. És més fàcil reclamar la llum al món o a algú altre: la parella, un partit polític o el que siga. Però no funciona així. El violí no sona per si sol. Has de ser tu qui li traga l'ànima.

- Va crear el disc durant el confinament? Com va anar el procés? Va tenir temps per aturar-se i pensar en com volia seguir com artista o va seguir amb la dinàmica de sempre?

- El confinament em va servir per a desdibuixar-me. Vaig dissoldre els límits del meu enteniment i la manera com em relacionava amb mi mateix. Ja feia un any que estava confinat jo, quan ens van tancar a tots. Així que no em va condicionar gaire. Més aviat em va propulsar. Durant aquesta clausura preconfinament meua, vaig gravar moltes hores de música inèdita encara. D'aquestes sessions va sortir Mercuri/Venus per exemple, i més tard Fenomen Orkesta Calanda. Algunes cançons del nou disc venen també d'aquesta època. Això ho vaig fer a Flix. El primer confinament, diguem oficial, el vaig passar a Barcelona. Allà no podia gravar. Així que em vaig dedicar bàsicament a pintar i escriure i sento que d'alguna manera, alguna cosa va cristal·litzar dins meu. He perdut la urgència i això m'ha comportat un nou cabal d'energia. Portava molt temps que feia música jo sol, tant en disc com en directe i enyorava la pell i el vertigen de tocar amb una banda. Quan es van obrir les portes, tenia moltes ganes acumulades d'ajuntar-nos uns quants només per a jugar. Tenia una feroç necessitat d'espontaneïtat, d'humanitat. Volia capturar la corporeïtat. No cap concepte. Volia la suor, les llàgrimes i els mocs. Volia deixar actuar la intel·ligència de la naturalesa que tots portem, com a fills seus que som. Volia deixar espai a la música mateixa. Has d'obrir la porta a la imperfecció si vols protegir l'honestedat. D'això va sortir Trencadís. Un projecte impossible, obert al màxim. Vam fer tres gravacions en directe. La banda era diferent cada vegada. Hi van passar Gerard Quintana, Tarta Relena, Marina Herlop, Pol Battle... tots els Ljubliana de fet. Era tot improvisació. Va ser deliciós. La qüestió és que jo necessito sentir-me un peix a l'escenari. Al mar no hi ha camins marcats. Per això ara he anat a buscar una banda de jazz per a fer aquest disc. No tant pel jazz en si. Més per l'actitud ninja que implica. Amb ells podem fer Goya, Picasso o grafitis, si fa falta. Fer música amb l'Enric Fuster, els germans Tomeu i Joan Garcias i els vells amics Pep Garau i Ricard Sohn, és una de les coses més fascinants que he pogut viure. Sento que artísticament, junts podem tirar la pedra tan lluny com vulguem.

- Algunes cançons del disc sonen a Jam-Session. Li agrada aquesta màgia d'improvisar musicalment o fins i tot amb les lletres?

- La música o les lletres no es construeixen. Es pesquen, si tens sort. Perquè si t'ho has d'inventar, malament... els recursos que es puguen tindre formen part de l'artesanía. Però l'art no és això. L'art és pur instint. No hi ha cap en cap mètode. Sentir com d'immens es pot fer, sense posar a penes energia. Només fent vibrar una mica unes cordetes i bufant per un tub, o mesclant colors o paraules. És màgia. Màgia de veritat. Sense trucs. Tot i que etimològicament, "màgia" ve d'"amagar"... No sé si existeix una altra paraula similar en el nostre idioma, que no forme part ja de l'àmbit religiós. De fet, "religió" significa alguna cosa així com "lligam". Sí. La música quan campa lliure en el seu propi medi, quan no està engarjolada, em dóna una consciència de lligam amb totes les coses, totes les notes i tots els colors, que supose que es podria definir com a experiència religiosa. Efectivament, a part de les lletres i les harmonies, tot el disc és una mena de jam-session. Els músics no havien sentit les cançons abans. Les gravàvem a mesura que les descobríem plegats. Va ser molt emocionant. Les obres acabades difícilment superen els seus propis esbossos. Per això m'interessava enregistrar la primera impressió de la banda.

- "Quan un humà allibera el seu animal, ha d'aprendre a estimar-lo sense fer-li mal. Sense por", diu el tema 'Ple d'amor'. Sabem estimar-nos i de retruc estimar bé als altres?

- Solem relacionar-nos més amb les imatges i les projeccions tancades que ens fem de les persones, que no pas amb elles. Aquest és un dels nostres mals. Perquè no hi ha comunicació possible amb una imatge estàtica. La cançó parla de fer ballar a la Lluna, símbol atàvic de l'esfera emocional del ser. Parla de governar la pròpia Lluna i deixar de ser esclaus dels pensaments relatius que venen i van dins del nostre cap. Solem identificar-nos amb aquests pensaments. Ens pensem que som les nostres opinions i que sense elles no seriem nosaltres. Però el que som és una altra cosa molt més subtil i arrelada. El que som no és al nostre cap. Ens assemblem molt més a un arbre que a un ordinador.

- El videoclip el vàreu gravar a Flix, envoltats de paisatges coneguts i racons estimats. Fins i tot i apareix un escarabat gegant, un pèl kafkià, que obstruïx el pas als carrers del poble. Com va anar l'experiència?

- Va ser preciosa. Em vaig limitar a convidar a casa al director del vídeo, al Miki Martínez de La mosca de la tele. En Miki és algú en qui confio a mort. Em passa igual amb en Joan Garau, que fa les portades des de sempre, i amb els músics de la banda. Sé que facen el que facen serà increïble. I sabia que si en Miki venia al poble, s'enamoraria de la llum que hi tenim aquí i que el vídeo es faria sol. Així va ser. Un fart de riure. En Miki sempre em ve amb unes idees bogíssimes que jo, des del primer moment, acostumo a donar per assegurat que seran inviabilitats. Però al final sempre se'n surt no sé com. Ell fa fàcil el que per a mi és inimaginable.

- A banda dels anys que porta dedicat a la música (Premi Cerverí 2015 a la millor lletra) ha escrit llibres de poesia i també és pintor. El vertader artista és una persona total que arriba a moltes disciplines o és senzillament la manera que Xarim Aresté té de transmetre'ns allò que porta dins des de diferents llenguatges?

- Un artista és algú que manipula la realitat de forma benigna, aportant bellesa, veritat, i, per tant, sanació. Alguna cosa així es podria dir. No? No es necessita ser un artista per a fer una truita. Però si la fas amb certa gràcia, et convertiràs en poeta. L'art és un llenguatge transformador perquè l'art és transformació. Jo no veig gaire diferència entre música i pintura, per exemple. És com aigua i gel. Són la mateixa cosa. Només canvia la forma. I aquesta és la qüestió. Perquè les formes canvien sempre. Però el foc sempre és el mateix foc. Així que el poeta, si no és poeta quan es renta la cara al matí, no serà tampoc poeta en escriure. Perquè el llenguatge no és una eina. És més que això. El llenguatge és una funció fisiològica. I doncs el llenguatge poètic és el més elevat de tots, segurament perquè és el que alberga més significats en si mateix.

- La cançó 'Ja no hi ets' parla de cendres, de paisatges cremats, del que queda o s'esfuma i també del que està pendent de néixer i brotar. Com va viure els incendis de la Ribera d'Ebre?

- Cal tornar a començar de zero sota qualsevol circumstància? La vida et posa el comptador a zero quan menys t'ho esperes. Hi ha moments en què tot el que sabem i tot el que hem après no ens serveix de res. En aquests moments no podem fer més que callar. L'incendi va ser com un cop sec a la nuca. Quina tristesa, tota aquella negror. Hi vam perdre molt. Però la natura no s'està quieta no. Ja hi ha sortit el verd... de totes maneres, sento que l'incendi ens demanava a l'orella que ens havíem d'espavilar a reinventar el poble. Reinventar-lo o bé deixar-lo morir. La cançó canta que no és poc que surti el sol. Perquè que surti el sol és una meravella, de fet. La ciència i la filosofia naixen aquí. Del fet d'estar meravellats davant la inexplicable quadratura de la bellesa i la intel·ligència de la naturalesa. Ens pensem que ho sabem tot, però la veritat és que com més sabem més equivocats estem. La ciència i la filosofia es passen el dia assegurant coses. La música no afirma ni nega res. Només és una experiència. Tanmateix, implica en ella totes les

lleis de l'univers.

- Què carai té Flix que ha donat músics amb tant de talent: els Bagés, Xarim Aresté...

- Mira que Flix és petit... cada cop més! Sempre hi ha corregut gent amb molta sensibilitat. Hi ha un geni o un boig a cada cantonada. Els angèlics i els dimonis s'intercanvien la màscara a tota hora. El que més m'agrada del poble està en perill d'extinció. Em tem que aviat no en quedarà massa. M'hauré d'enamorar del poble d'una nova manera. En això estic... Suposo que més o menys com a tot arreu, allà el talent és molt, molt més freqüent que la constància. Es necessita una certa fe, a falta d'una paraula millor, per a tirar un fil indefinidament. I les sensacions de certesa són tant fràgils com infreqüents, si et deixes engolir pel ritme del món. Perquè el nostre món s'aixeca sobre les clasques de tot de somnis abandonats. Pràcticament, ens veiem forçats a renunciar al nostre do per tal de ser acceptats en el món. Perquè el do, com l'amor no té més finalitat que si mateix. Però la devoció a la racionalitat ens fa necessitar finalitats. I el subjecte, allò que som, es va encongint al no ser exercit. Només veig runes al meu voltant. Runes emocionals, intel·lectuals i físiques. Tot està per fer.

- És una persona molt observadora? D'on surten tantes i tantes lletres escrites tan profundament i amb tanta cura?

- L'observació dels fenòmens tant interns com externs, és la mare de les ciències i les arts. Però la creativitat és pur instint. Perquè el cervell no sap inventar. Només reproduir. La creació és fruit de la interacció entre l'ànima i la planta. O entre la consciència i el fetge, si vols. Són l'abstracte i el concret en nosaltres mateixos, engendrant diferents abstraccions concretes amb ànima pròpia. Per a escriure l'únic que faig és esborrar-me a mi. Si t'apartes, si apartes el jo, l'ego, sorgeix el nosaltres. I el nosaltres som un llac infinit que connecta amb tots els pous.

- Ara que hem passat una temporada complicada amb la pandèmia... S'ha adonat que l'art sana? Ja ho sospitava?

- L'únic que realment sana és la veritat. D'això va l'art, de dir veritat. Però és impossible dir veritat... Per això l'art és una proesa tan increïble.

- Una persona em va explicar que Xarim Aresté aprén i beu de tots els estils de música. Que fins i tot ens vau tancar a aprendre guitarra i rumba amb uns músics d'origen gitano al barri de Gràcia. Com ho va viure? Vosté és una persona a ulls dels altres tocada amb una vareta màgica musical i lletrísticament. Hi va trobar "El duende" que buscava?

- El descobreix en tots els estils de música i, el fan créixer com a músic i com a persona? La música és música i el silenci és silenci. I hi ha diferents silencis i diferents músiques, sí. Però només una harmonia. És com dir que hi ha molts números, però només una matemàtica. No sé què ens fa créixer com a persones. Diria que la qualitat de les nostres relacions. Som una relació de relacions, definició que compartim amb l'univers. Així que suposo que, com l'univers, el que ens fa créixer deu ser la quantitat de buit que puguem albergar dins nostre. Entenc que com més paradoxes superem, més savis ens tornem. Vaig passejar-me pel flamenc, però em vaig adonar que per a aprendre'l realment, no podria fer res més la resta de la meua vida i vaig baixar del carro. No obstant això, es podria dir que no he deixat de tocar flamenc, perquè aquest em va despertar la mà dreta. La meua mà dreta l'he tret del punk i del flamenc. Ara ho veig! M'he apropiat a molts gèneres, així i tot no he sabut mai sortir del folk, suposo. Tot i que no sé exactament que significa "folk" en el meu cas. Però com més hi entro més veig que tot és el mateix tota l'estona.

- Recordo, amb emoció, la cançó 'Ni a besades'. Deia que es va inspirar en son iaio i en la Guerra Civil. Ara que estem en temps de conflictes bèl·lics de nou... Té la sensació que som aquella generació que vam aprendre del patiment que comporta una guerra a través

dels silencis dels nostres iaies i iaies?

- No eduquen les paraules. Eduquen els fets. Les nostres famílies, tradicionalment, s'han engolit les creus. No es parla de les desgràcies. Això ens ha fet com som. Ho hem tingut tot i encara així sempre ens continua faltant alguna cosa. Sospito que ens falta posar nom a emocions. Emocions que no veiem perquè estan enterrades, però que sentim innegablement. Crisis només significa traspàs de poder. Són temps brutals. El globalisme ha ensorrat l'hegemonia de les antigues democràcies dels estats-nació. Ara Europa no és més que una moneda en joc. En lloc d'empoderar als barris, ho hem confiat tot a les grans sigles, com si foren sants patrons. Però sempre han estat organismes tòxics i corruptes que només existeixen per a empobrir-nos. Europa va oblidar la seua arrel Índia i ha estat perduda des de llavors. No obstant això, el cert és que les antigues tribus encara belluguen. Aquí encara ens podem classificar culturalment en vegueries, que és una demarcació que ve dels temps dels ibers. Portem encara la seua tragèdia a la sang. El cert és que totes les guerres són la mateixa. Només n'hi ha hagut una tot el temps. La Guerra de Troia. Aquesta història encara no s'ha acabat d'escriure.

- Què podem fer cadascú de nosaltres per fer del món un millor lloc on viure i conviure?

- El millor que podem fer és nodrir les nostres relacions. Amb els altres, però també envers nosaltres mateixos. Només que algú passe gana, ja hi ha gana al món. Així que igualment, si algú estima, hi haurà amor.

- Fareu parada amb la gira a les Terres de l'Ebre?

- Tinc moltes ganes de vindre a tocar per l'Ebre. Tant de bo ens puguem trobar aviat.